Seçme Şiirler

Salâh Birsel

Ne yapar çileli Hacivat şimdi mezarda
Dayak mı yer gene Karagöz'den o yerde

ADAM

ADAM YAYINLARI
©
Adam Yayıncılık ve Matbaacılık A. Ş.

Birinci Basım : Ekim 1997

Kapak Tasarımı : Mehmet Ulusel

97.34.Y.0016.637
ISBN 975-418-444-5

Bu kitaptaki şiirleri şair kendisi seçmiştir.

Salâh Birsel

Seçme Şiirler

ADAM

PUSULA

Eser Salâh Birsel eser
Kendi kısmetine küser
Bir camdır kalbini keser
Keser değirmi değirmi

1939

BEZİRGÂN

Ben bir gemiciyim ki
Uykulu hattıüstüva denizlerini
Geniş ananas yaprağı kayıklarımla
Dolaşmak emelindeyim
Ve bir yağmur duasından sonra
Bereket sularına
Ulaşmak emelindeyim

Ben bir bezirgânım ki
Dokunmuş bir metre basmam bile yok
Komşulara üzüm için söz verdim
Halbuki bahçemde
Bir tek asmam bile yok

Ve ben güneşli bir şehrin satıcısıyım ki
Sayısız hünerlerimi unuttum
Ve adımı çağıran müşterileri
İşsiz kaldığım zamanki arkadaşlarımla taşa tuttum

1940

İFLAS

Benim suyumu kaynat
Benim elbiselerimi yut
Beni bu gece tanı
Beni bu gece unut

Ya adımı duvara
Ya derimi çarmıha
Evlerimize mevlut
Sana bana fatiha

II

Benim dönüşümü kolla
Uzaktan esvaplarımı
Sana her şeyimi söylerim
Çıkarsam ayakkaplarımı

1938

ORİJİNAL ADAM KENDİNİ YEDİ

Tam uzarken kısaldı
Şu orijinal adam
Dama yapışıp kaldı
Bu orijinal adam

Bize beynini attı
Elin ayağın sattı
Konuşurken sapıttı
Tuu.u orijinal adam

BULUT GEÇTİ

Sen şimdi kocanın evinde otursun
Ve saçların artık eskisi gibi değil
Geceleri yemekten sonra
Çorap söküğü dikersin
Belki de ellerin soğan kokar

Senin kocan bir suratı çirkin adam
Ağzı açık uyur
Ve senin vücudun bozulur çocuk doğurdukça

SALÂH BİRSEL'İN AŞKI

Faslı Evvel

Bu olaylarla düşüp kalkan mevsim bahardır
Salâh Birsel'in âşık olduğunu haber veren alametlerdir
Kızla oğlanın arasını ayıran bir dört duvardır
Oğlanın karşısına geçip oturduğu levha Ya Sabır'dır
Ol İstanbul şehri işte bu aşkın duyulduğu yerdir
Bu aşkın ardını hikâye eden faslı diğer'dir

Faslı Diğer

Bu aşkın dal budak saldığı ay nisandır
Kız Taksim'de oturan bir sarışındır
Geceleri ah ile yatağa düşen oğlandır
Bu şiir ise dilekçe hükmünde bir ilandır

HACİVATIN KARISI

HACİVAT'ın karısı
İncecikten yeldirmeli
Göz kaş oynatmalı
Gerdan kırmalı
Belden sarmalı

Gülmeli güldürmeli

Rakı süzmeli
Âşık üzmeli
Şiir düzmeli

HACİVAT'ın karısı
Beyoğlu'nda gezmeli

HACİVATIN EVİ

HACİVAT'ın evi
Köşede ufaraktan
Bir tüfek atımı duraktan
Kapı pencere elekten
Döşemeler zemberekten
Dökülmekten
Sökülmekten
İncelmiş süprülmekten

HACİVAT

Ne yapar çileli HACİVAT şimdi mezarda
Dayak mı yer gene KARAGÖZ'den o yerde
Yoksa çay mı pişirir pilav ya zerde
Ne yapar çileli HACİVAT şimdi mezarda

Büyük hayalleri yoktu zaten hayatta
Bozuk düzen bir ev üstelik Balat'ta
Şaşırmağa kalkmamıştır bu yüzden Arafat'ta
Dedim ya tokgözlüydü zaten hayatta

Kaldıysa tuhaflığı kalmıştır perdede
Çektiklerine gülünüyor hâlâ memlekette
Zekâsı ki dblaşırdı üç beş dilde
Ne yapar çileli HACİVAT şimdi mezarda

DAVUL – ZURNA

Ah iç gıcıklayıcıdır sabahları yâlel
Bir nağme uzanır davuldan Sepetçioğluna
İzmirlilerden üç akıllı iskemle atmış Kordon'a
Zurna çalıyor Pasaport önünde zurna
Çocuklar ayak uydurmaya savaşıyor oyuna
Helhel takmış kadının biri de koluna
Oyunla kadınla öyle pırıl pırıl ki helhel
Ah iç gıcıklayıcıdır sabahları yâlel

GÜZİN'İN GENÇLİK YILLARI

Ben Güzin'i düşünürken
Güzin'in de düşündükleri vardı
İnce inceydi parmakları
Minnacık bir yüzü vardı

Güzin'in aklında
Atlar arabalar
Daha başka erkekler
Başka hayatlar vardı

Güzin'in kedileri vardı
Benim gibi okşanmak isteyen
Ama sevdanın adı geçsin
Güzin kaşlarını çatardı

Güzin masalların da Güzin'i
Şehzadeler Güzin'in de şehzadeleri
Bir büyük defter tutar
Güzin'in hayalleri

Ben odada otururken
Güzin'in de oturduğu odalar vardı
Kendisine ait bir yatağı
Kendi uykuları vardı

TÜRKİYE ŞARKISI

Sen zaferini gösterdiği Mustafa Kemal'in
Hâtırası nesilden nesle büyüyen
En gencinde en ihtiyarında
Yer eden
Sen zaferini gösterdiği Mustafa Kemal'in

Fuzulî Haşim ve Tokadî Zade
Senin tazeliğinle yarattı şi'ri
Boşuna görünmedi meydanlarında Dede
Söylediler ne söyledilerse dilinle herbiri
Fuzulî Haşim ve Tokadî Zade

Sen kalbe yayılan sesi Hacı Arif beyin
Fikrolur yeşerirsin zamanla
Sen nefesisin her üflenen neyin
Camisin türbesin mesçitsin Sinan'la
Sen kalbe yayılan sesi Hacı Arif beyin

Senin havalarını taşıdı dört bir tarafa
Bağrında sanat ve ilim
Laf değil hicretten 1000 yıl sonra
Sultanlardan Yavuz Selim
Senin havalarını taşıdı dört bir tarafa

Sen boy atan çocuklarda
Kemiksin etsin
Akılsın hürriyetsin vicdanda
Kuvvetsin
Sen boy atan çocuklarda

./..

Sen Ankara'dasın İstanbul'dasın İzmir'desin
Kan olup damarda yürüyensin
Sen 20 milyon Türkle bir solukta
Kurtuluş Savaşı verensin
Sen Ankara'dasın İstanbul'dasın İzmir'desin

Sen zaferini gösterdiği Mustafa Kemal'in
Hâtırası nesilden nesle büyüyen
En gencinde en ihtiyarında
Yer eden
Sen zaferini gösterdiği Mustafa Kemal'in

MEYDANDAN GEÇEN KIZLAR

Beşi onu bir gelirdi kızların
Vücutlar dimdik saçlar darmadağın
Dağılmasını beklemezlerdi kalabalığın
Allık pudra düzgün hem de bir yığın
Beşi onu bir gelirdi kızların

Ayrı bir tavırla geçerlerdi önünden karpuzların
Koşarak durarak gülerek
Kimi zaman atak kimi zaman ürkek
Akıllarında tek düşünce erkek
Beşi onu bir gelirdi kızların

Onlar âşığıydı delicesine sazların
Düşmezdi dillerinden hiç Bimen Şen merhum
Öylesine çalım öylesine kurum
Ağızlarında horoz şekeri ve lâtilokum
Beşi onu bir gelirdi kızların

SALÂH BİRSEL'İN SON MACERALARI

Oysa şu şiir göründüğünden de kısadır
Masanın üstünden sarkan göz kızındır
Puselik makamında bir nağme sazındır
Salâh Birsel ofeder besbelli mahzundur
Bir yol iki kalp arasında uzundur
Oysa şu şiir göründüğünden de kısadır

Oysa âşıkları ağlamaklı kılan tasadır
Kız pencerede oğlan pencereden uzaktır
Bir laf atsın hani yok mu yasaktır
Al götür beni yârin dudağına deyen bardaktır
Bu durum iflâh etmez gayri muhakkaktır
Oysa odayı dolaşılmaz hâle koyan masadır

KÖÇEKÇE

İsterse darbuka gelsin önden
İster keman çıksın ortaya
Üşüşsünler üşüşsünler
Odaya dolsunlar evveli

Ut atılsın bir türkü çağırsın
Tambur kıpırdasın yerinde
Tımbırdasınlar tımbırdasınlar
Pencereyi titretsinler pencereyi

Zıvanadan çıksın derken her biri
Ötsün zurna alabildiğine
Davul gümbürdesin dümbelek dümbürdesin
Bir köçekçe başlasın sevda yerine

PİNEKLEMEYE ÇAĞRI

Duralım efendiler biraz
Koşmayalım öyle delice
Yormayalım kalbimizi
Katmerlendirip gerdanımızı
Oturalım efendiler biraz

İsteyen dikilsin gönlünce
Çökelim biz yere şöyle bir
Açalım ağzımızı ilkin
Gerelim omuzlarımızı sonra
Giderek bayıltıp gözlerimizi
Esneyelim efendiler biraz

Aldırmayalım öyle üçe beşe
Yayalım göbeğimizi iyice
Dönelim sırtımızı işe akla
Acıyan çıkmaz sonra halimize
Vakitken çocuklar büyükler henüz
Pinekleyelim pinekleyelim
Horlayalım efendiler biraz

EŞEĞE ÖVGÜ

Siz hükmeden ekmeğimize
Tuzumuzu şekerimizi taşıyan
Siz karışıp çorbamıza
Mangalımızda pişen

Siz en beceriklisi hayvanların
Okuma yazma seven
Bir yığın kitabı siz
Bir gecede kemiren

Siz edebiyatımız sanatımız
Siz aklımızı aydınlatan
Siz düşüncelerimizin konusu
Siz arabayı yoldan çıkaran

Siz gediklisi ahırımızın
Ünümüze ün katan
Siz hastalıklarımıza siz dertlerimize
Sebep yaratan

Siz pusulamızda ibre
Kandilimizde yağ olan
Siz büyük bildiğimiz
Böbürlendiğimiz
Kızıp da küfrettiğimiz
Efendimiz
Siz eşek

PİYANOLU ASES

Ben piyano çalıyorum sen orada kaç yıl
Saçlarını at seni sevmeyi değiştiriyor çünkü
Ellerini at gözlerini at dudaklarını at yoksa
Ben seni öpüyorum senin dudaklarınla her gün

Senin gökyüzün benim gökyüzümden piyanolu
Kirpiklerini at gözlerini öpüyorum çünkü
Kaşlarını at ağzını at kulaklarını at
Ben seni okşuyorum senin esmerliğinle yoksa

Ben senin dişlerinle gülüyorum daha ne
Senin yıldızların her gece Beethoven'li
Piyanoyu at seni düşünmeyi tutuyor çünkü
Ben seni sevdalıyorum sen orada kaç yıl

PAKİSTAN

Çıt çıt çıt Güzin demek buzlu viski
Siz bilmiyorsanız ben biliyorum
Ben içki seviyorum
Güzin'i de seviyorum sıcak olursa
Haziran olursa bütün esmerleri topluyorum
Ama nerden şimdi aklıma geldi
Güzin varken Haziran

Akşam olursa Güzin'leri selamlıyorum
100 bin Güzin bir o kadar da dudak işte
300 dudak iyi kötü eğilip öpüyorum
Ben çiçekleri esmerlere boyuyorum
Üsküdar'ı da boyuyorum kalabalık olursa
Ama nerden şimdi aklıma geldi
Güzin varken Üsküdar

Çıt çıt çıt bütün esmerleri ben övüyorum
Güzin'i de övüyorum esmer olursa
Güzin demek düğün dernek
Siz inanmıyorsanız ben inanıyorum
Ben Pakistan'ı da seviyorum
Ama nerden şimdi aklıma geldi
Güzin varken Pakistan

HALAY

Dört davul gördünüzse birine vurun
Bir esmere vurun klik - klak
Klik - klak dört esmer buldunuzsa
Yollarda halay kurun
Dört davul gördünüzse birine vurun

Dört zurna buldunuzsa üçünü alın
Üç esmeri alın klik - klak
Klik - klak dört esmer sevdinizse
Koşup ayaklarından tutun
Dört davul gördünüzse birine vurun

Dört halay gördünüzse birine koşun
Bir davula koşun klik - klak
Klik - klak üç zurna aldınızsa
Halayın başında durun
Dört esmer sevdinizse birine vurun

KİKİRİKNAME

Sizinkisi de gülmek mi a kikirikler
Gülünce şöyle bir sunturlu gülmeli
Bir iki üç dişleri göstermeli
Sırıtmalı değil zangır zangır gülmeli

Yakaları kolalatmalı bir iki üç
Bir iki üç başları doğrultmalı
Boşuna değil bu öğütler inanın
Gülünce sabah akşam gülmeli

Ceketleri kavuşturmalı bir iki üç
Köşelerde değil ortalarda gülmeli
Düğmeleri parlatmalı zamanında
Gülünce şapkalarla gülmeli

Bir iki üç sayıyla bükülmeli
Sırayla değil hep birden gülmeli
İşin bütün inceliği burda a kikirikler
Gülünce dişleri göstermeli

KASAP OYUNU

Kazanda pişen de ne
Kasabın düldülü mü
Gelin bakalım yahu
Kazanda pişen de ne

Ya kepçeyi tutan kim
Kasabın karısı mı
Ya kepçeyi tutan kim

Ya kasabın kızı
Ya kasabın çırağı
Gelin bakalım yahu
Düldülün üstünde mi

Ya ateşi üfleyen kim
Kasabın baldızı mı
Ya ateşi üfleyen kim

Ya kazanı taşıran ne
Baldızın küpesi mi
Gelin görelim yahu
Kazanı taşıran da ne

Ya kazanı deviren kim
Kasabın kedisi mi
Ya kazanı deviren kim

Ya kasabın gözleri
Ya kasabın elleri
Gelin bakalım yahu
Kazanın içinde mi

İSTİKLAL CADDESİ

Caddelerden İstiklal Caddesi
Havuzdur da havuzdur
Kadınlar da ördekleri
Dolaşır şıpıdak şıpıdak

İstiklal Caddesinde dükkânlar
İki yandadır da iki yandadır
Vitrinlernen incik boncuk
Şıkırdaktır da şıkırdaktır

İstiklal Caddesi dediğin
Antep kilimine benzer
Beyazlar yeşiller karalar
Fırıldaktır da fırıldaktır

İstiklal Caddesinde dullar
Cımbızlarıyla dolaşır
Baldırnan eksik eteknen
Fıkırdaktır da fıkırdaktır

Akşamları İstiklal Caddesinde
Çiçekler kokulanır da kokulanır
Karanfillernen afişler
Kıkırdaktır da kıkırdaktır

Caddelerden İstiklal Caddesi
Uzundur da uzundur
İstiklal Caddesinde bekârlar
Dolaşır şıpıdak şıpıdak

KOLTUKNAME

Kalkın hasırlardan bre
Gelin koltuklara kurulun
Bre çıplaklar bre yoksullar
Buyurun koltuklara buyurun

Sandıkları itin öte
Çuvalları savurun
Bre âdembabalar âdembabalar
Koltuklara buyurun

Yaklaşın yaklaşın bitliler
Yuvarlanmayın damlarda
Atın kilimleri üstünüzden
Koşun koltuklara koşun

Minderleri fırlatın
Uçurun sedirleri
Bre uyuzlar bre keller
Koltuklara üşüşün

Çıplaklar çıplaklar breh
Utanmayın halinizden
Donmuş gömlekmiş
Gelin koltuklara kurulun

Bre hırsızlar bre çingenler
Çul üstüne çul giyenler
Bre çöplüklerde büyüyenler
Buyurun koltuklara buyurun

MEYHANE

Ozan André Chénier'yi
İkiye böldüğünden beri giyotin
Kurum satıyorsa meydanlarında Paris'in
Ozan kardeş hadi hop
Sen de uzat boynunu
Eş dost akraba beklemesin

Hadi hop sayın cellatlar da
Kavuşsun erkenden çoluk çocuğuna
Tarihten anlaşıldığına göre
Sırası suyu yok bu işin
Sokaktan el ayak çekildi mi
Sen de tırt sepete

Ozan kardeş hele hele
Sepete düştükten sonra da
Tut ki sakallarını öyle dipten
Genç sıska dul ihtiyar
Tümü meraklı yurttaşların
Tıraşlı bir baş görsün

Hadi kuzular da meyhaneye

KUZUNAME

Telefonlar çalacak
Bu bir korkunun dağıtılmasıdır
Ağır adlı bir lunaparkta
Ey Kesikbaş çıkar hançerini
Bu bir kuzunun damıtılmasıdır

Telefonlar çalacak
Sokak başlarında ölüme koşut
I love you ey Nagant
Bu bir sevinin durdurulmasıdır
Az biraz ve karanlıkta

Telefonlar çalacak ve trak
Bir kuzu daha alnından

GAYYA

Yapışınca üstünüze vınn
Ölü kuzu etleri
Bir ciğerdelen gelip dursa
İster azlık ister çokluk
Siz sıralardan ayrılmayın

Sipahiler sevdim seni
Bir karındeşen gelip dayatsa
Eğer varlık eğer yokluk
Kuzular başlayınca kargılanmaya
Siz evlerden çıkmayın

Başlayınca eğer gayya
Kuyunun ortasında şakkadak
Bir yüreksöken gelip kavuşsa
Yarı açlık yarı tokluk
Siz uykulardan uyanmayın

BALAFONG

Akşamsa gelecektir eski kuzu
Bütün gün ölüp kulesinde
Sisler kapansa da üstümüze
Kucağında bir sürü heykel
Bir alanı dolanacaktır koşaraktan

Bilmem anlatsam hangi yürüyüşünü
Uzun boya taze bıyık
Bir sevinin halısını geçecektir
Zambaklarla bir renk
Bir kuzu kudretten çakır

Gel duy beni halkım
Atlayacaktır sonunda inatçı kuzu
Bir fotoğrafın arabından
Zonklarken Afrika'sında
Yaban sesli bir balafong

Vonk vonkvonk vonk
Vonk vonkvonk vonk

YUNUS EMRE

Uyumazsa kuzular ağıllarda
Tahtında uyur kral
Uyku krallara avuntu

Soyunsa da postundan kuzu
Kral yüzer kürklerde
Kürk krallara giysi

Bir tepeden ötekine
İnlese de vurularak kuzular
Susmak krallara özgü

./

Ey kuzu kuzulayan avcı
Bu ne kadar çok Nemrut
Ne kadar az Yunus Emre

BAAL

Kim onlar orda kuşları bitirecekler
Biz ki memnun değildik kendimizden
Ama atlı tramvaylar geçerdi atlardık
Çünkü atlı tramvaylarda serçeler var
Serçeler o küçük kuşlar onlara yalel

Ve de memnun değildik tüfeklerden
Ah tüfeklerle yazları kaçıracaklar
Biraz acımak bize tramvaycıbaşı
Çünkü Baal'da inecekmişçesine
Kuşları korurduk gırtlaklarına kadar

Ne anladık ne anlamadık dönecekmişçesine
Hem bizim yolculuğumuz Baal'da bitti
Kim güçlüdür de kuşları vuracak
Kim vuracak serçeleri ey tüfekçibaşı
Çünkü küçük bir kuş kuşlar onlara yalel

YENİ SİS

Güneş babayani bir hotozdur
Tüfeğine çalımına aldırmayın
Üst tetikten sarksa da
Utanmayın başınızı çevirin

O bıngıl bıngıl güvercinler
Doğanlar kumrular serçeler
O tırıveri şahinler
Yüzünüzü ekşitin sırtınızı dönün

Irmaklara ormanlara rastlarsanız
Durmadan yol değiştirin
O keş denizin kelkenez dalgaların
Suratlarına tükürün

Aslanlar atlar kuçukuçular
Enselerinde mehter çalın
Yağmurmuş karmış rüzgârmış
Hemisini duvardan atın

Şiiri musikiyi horlayın kenarda
Resmi heykeli topuzlayın
Torlayıp toplayıp çiçekleri
Özel bir biçimde vıkvıklatın

Doğa sizin için değil sümsükler içindir
Haydin haydin dağları uçurun
Güzellikler size seslense de
Siz tınmayın yatağa girin
Sarı mangırlarla pamuk helvalarla
Uyuyun sabah-akşam uyuyun

TAZINAME

Geliyorsa mastılar geliyor
Gelinlik giysilerle lulular
Dingolar yukarda hem aşağıda

Dobermanlar yer basmadan yürüyünce
Zağarlar seslerini çoğaltınca
Kanişler kamançoya el atıyor

Epanyöller pencereden
Sen-Bernarlar tavandan
Finolarsa kapıdan şadımanlık çekiyor

Dışarda tilkiler insantazılar
Ben içerde hep karanlık
Yazıyor yazıyorum

KUZULARIN ŞAVKI

Ey bücürler ey badikler
Ey mafya şamarcıları
Tuz ve ekmek hakkını çiğnediniz
Su kabağı kafalılar vüüüüyy

Mangılaklar mayışıklar
Kalaycılar yalakalar
Ölü güllerin kokusunu
Meydanlara saldınız

Başı yıldız ormanı yiğitler
Seyrek-gevşek yere yuvarlandı
Topuzladınız ozanları hudey
Kırk dağdan ot yoldurdunuz

Kendi soğanlarınız size yetmedi
Tüm usları evlerinden uğrattınız
Ama bayrağı yıkık olsa da
Unutmayın kesilmez kuzuların şavkı

YUNUS

Hem titremiş hem bayılmış resimler
Kimi soyunuk kimi kara bağır
Kimi göklere baş çekmiş
Kimi güle güle parçalanmış

Derdi günü çoğunun öpüşmek
Biri alaraya çekmiş kendini
Biri kurşun sıkmış sevilere
Biri Yunus'a mektup yazmış

Resimlerin çoğunda da ben
Selam çakmışım bulutsuz sabahlarla
Ellerim göğüs üstünde
Sevgilinin önünde eğilmişim

Şiirini bana at Yunus
Deli suları omuzlayıp delmişim
Kesik urgan belimde
Ölüleri dirileri yarıp gelmişim

YALELLİ

Hem uzak hem değil
Kara güvercinlerin koyağı
Yıllarca gündüzü dar getirdim
Acılarım kızgın demirle dağlandı

Bin soluk içinde bir soluk
Bir yokuş ortasında dilimli
Çok bakış çok çok bakış
Kılıç çaprazlarıyla inledim

Öldürdün beni ey yalelli
Yazık yazık düşlerime
Yokluğumu kimseler duymasın aman
Sevilerim benim çoktan gitmişler

Olur şey değil ilkyazlar
Durun biraz kendimi seveyim
Denizleri dağları okşayayım
Benim ölümüm herkese yeter

SİSTEN SONRA

Ne kadar uyudunuzsa karalardan uyanın aklarla
Evler sokaklar Mustafa Kemal'lerle kalkın
Bir çelenk örün başınıza mutluluklardan
Davranın avlularla ağaçlarla

Meydanlar davullar zurnalarla koşun
Çekin bayramlıklarınızı sıkıntılardan
Türkiye geçmiş değil gelecektir
Işıklarla sabahlarla dostluklarla

Koç yiğitler sıra sıra kılıçlardan
Çıkın dağlara bayraklarla
Ne kadar bunaldınızsa dumanlardan uyanın
Fırlayın sularla topraklarla kuşlarla

Günaydın hepinize Türk Ordusu'ndan
Toplanın alanlara marşlarla
Özgürlük Mustafa Kemal'li bir çiçektir
Kalkın umutlarla sevgilerle selamlarla

1960

ÖZGÜRLÜK

Nazla yürümeyelim lütfen
Yere düşeriz biraz
İlkin amanin amani bocalar
Nakavt oluruz sonra

Fırla gel ey tombul akıl
Oyunu bir başımıza oynayalım
Önde gidersek eğer
Yeri kucaklarız biraz

Toplumculuğu tutturursak
Somurtmaz da gülersek
Elimizde afişlerle geçersek
Yeri öpesiz biraz

Benim şiirim parsa
Gelen toplar giden toplar
Yol boyunca özgürlüğü savunursak
Yere kapanırız biraz

İZMİR

Ölüler sardı sarıyor beni
Kimseye duyurmadan İzmir'de yaşasam
Labalubacıların canına gök bakla
İlk şiirlerim orda pırpırlandı

İstanbul'da yaşasam da olur
Kılıçtan geçmeyince günler tatlı
Uy Cihangir'i uy Bostancı'yı
Yüzüme gözüme sürerim

Renkler kumrusunun tüyleri düştü
Son dakikalarımda Ankara'da
Gaziantep'te de olmak isterim
Ama ayak ayak İzmir'e dönerim

Hu hu yıldızlarım hu hu dolunayım
100 derece üstünde şiir noktasının
Keyif sürdüm son ana değin
Son ana değin ağzım paçaydı

PALYAÇO

İnsanların çoğu tatsız kek
Bir kayık tabağı mantarlı sufle
Cilvesi pahalı gözleri süzük
Şammali ya da susam helva

Hem tepeli hem sallabaş
Çok çok şeker çok ters damarlı
Alaylar bulayları ezer
Görmeden görmeyi öğrenirsen

Kimi de külahçı çarleston marka
Orta yerde gölge balığı
Ağızlarının içi sarı
Sırtlarında kocaman pullar

Loloya gösterişe de biterler
Kayan göz ve gaga burun
Paskal ve palyaçodurlar
Gülmeden gülmeyi öğrenirsen

RUMBA DA RUMBA

Politikacı kimdir ne yüz taşır
Çopur mu ablak mı
Bıyıklı mı ya da didon sakallı
Çilli mi laden benli mi

Sarısıyla ve akıyla mı yüzünün
Çıkar kürsülere
Bakışlarını göğe doğru tutar
Yoksa hep yerde mi gezdirir

Büyüklerle partidekilerle
Dost olur da gerektiğinde
Gerçek canlarına
Sırtını mı çevirir

Kılık değiştirir mi sık sık
Suratına muşamba gerer mi
De bana ense tıraşı
Alagarson mudur

Pop düşkünü müdür
Sambacı ya da rumbacı
Tango vals tango
Hay göbek midir kıvırdığı

Politikacı nedir söyle kuzum
Oyuncu mu ressam mı
Ya da şairler gibi
Meydanlarda su mu satar

1994

OKURLARIM BİLİR Mİ

Ben bu şiirler için
Ne yaptım neler çektim
Hangi yıldızlarda dolaştım
Okurlarım bilir mi

Hangi düşmanlıklardan geçtim
Hangi sevilere yaslandım
Hangi umarlarla inledim
Okurlarım bilir mi

Kimi ünlülerin
Benden şiir yürüttüğünü
Benimse kimseye borç takmadığımı
Okurlarım bilir mi

Elimden kaçan dizeleri
Günlerce nasıl bekledim
Ne sancılar kalafatladım
Okurlarım bilir mi

ATATÜRK

Yüz aklıkları etti nice kişiler
Nice büyükler nice efendiler
Madde fenaya varınca amma
Topu da bir yana kaçtı

Kimileri önden gitti
Kimileri arkadan sıvıştı
Eğildiler eğilmediler
Hepsinin aklı kesildi

Ne var içlerinden biri
Korkulara el atmadı
Yılmadı yorulmadı
Düşmanları bir elle tuttu

Terbiyeli bir çığ gibi
Sardı sarmaladı yurdu
Aldırmadı seyircilere
Hop ülkeyi kurtardı

Sonra da uçurdu haykırışanları
Dimağ nezlesinde yüzenleri
Anlasınlar anlamasınlar
Laik bir devlet kurdu

İNCE DONANMA

Külkömür çaprazlardaydık
Bozgunluk ateşi büyüyüp alevlendi
Söz yetişir mi salyangozlara
Konuşmak şor vermek sapa sardı

Benlik hoppaları benlik hokkaları
Herkesin aklı uykuya yattı
Şapalaklar gıdıgıdılar
Gürredek ortalığa aktı

Amanin amani ben buna çatlarım
Azı çoğa tutanlar yolun ortasında
Hoflayanları puflayanları ise
Yer gök götürmüyor

DUDAKSIZLAR

Ey büyük yazarlar gagalı şairler
Ben size hep uzaktan bakmışımdır
Yaklaşmış yaklaşmış yanınıza
Soluklanmadan kaçmışımdır

Ey tiritler ey beyinlerinde ur taşıyanlar
Boynu bükükleri ifildeten sizlersiniz
Ben sizin gönülsüzlerinizle bile
Göz tutuşmamışımdır

Biraz eksiklenerek söylüyorum
Siz edebiyata dudak büzersiniz
Yalan dünyanın malını
Ayva gülü diye satarsınız

FIRIŞKACILAR

Çalçeneler laklakacılar
Sizinkisi kutsal bir görev
Löpçüler gibi monbeyler gibi
Okumaya arka dönmüşsünüz

Bükmüşsünüz şiirlerin sintinesini
Romana da öyküye de paydos çekmişsiniz
Şarloluk işlere kanat açmışsınız da
Kitapların önüne oturmamışsınız

Yalnızken tek başınasınız ama unutmayın
Ölürken de perakende
Şimdi bunlar hep belli
Fırışka rüzgârla doldurmuşsunuz iliklerinizi

Topunuz yazına kültüre kapalı
Kendi avınızda kendi kuşunuzdasınız
Kitaba bir tekme indirdiniz mi
Oh kekâ içiniz parlar usunuz ışıldar

İSTANBUL

Yazık küçücük bir kız İstanbul
Karbon kâğıtlarıyla çoğaltılmış bir padişah
Beyaz sof kaplı samur kürk
Parıl parıl parlayan Kavaklar

Üsküdar bir yaşantı tutanağı
Ala sabah tan atarken
Canınıza ateş bırakır
Kuzguncuk ve Bostancı

./

Bana doğru ilerle ey perperi
Efil efil efildeyelim
Biraz vakitten beri
Cıncıklı gözdür çünkü seviler

Birsel dedi ne yapmak gerek
Kocamak bir bir kuytularda
Yarılıp yırtılmak gürzlenmek
Amanın da amanın İstanbul

YAŞAMA SEVİNCİ

Herkes sek sek yürür
Ben yalınayak koşarım
Herkes gülerken ağlarsa
Ben ağlarken gülerim

Asık suratlara değil
Anaç kikiriklere bayılırım
İçim ahu gözlüdür
Her şeye aynadan bakarım

Ozanlar çevresine
Devedikeniyle göz kırparsa
Ben temmuz sıcağıyla
Gerdaniye buselikle yaklaşırım

Kapımandallarını hop hop
Zıplatan da benim
Yedi renk Acem dibasını
Okurlarımın önüne sererim

Yaşamak benim sevincim
Benim kanım sevgilim
Yaşam biçimidir diye
Ölümü de severim

KİBAR MERHABA

İroni felsefenin 17 benidir
Düşünce ardı düşünce
Gülmece güldürmece
Kibar ve gizli alaysama

Onun sesi yaşamın sesidir
İletir öğretir şakırdatır
İlginç bir salyangozdur
Evini omzunda taşır

Akıllıdan akıllıya
Bir telgraftır o
Saza verip söze söyletir
Bir dürtü sıcak bir merhaba

Öksürükçüleri kirişli kafaları
Hazırolda uyutur
Zamane tiklozlarını
Tıkır mıkır aşağı

Kiminin öfke denizini kışkırtırsa
Bir başkasıyla kolkoladır
Tek tek basar pabucunu
Bahçelerin bülbülünü artırır

Doğrusu alaysamacı
Orta alan oyuncusudur
Kalenin önündeyse
Makaslamasını savurur

Ya da karşısındakinden
Duvar pası aşırır
Yanı başındaki yazarsa
Ona da ara pası verir

İNSANLIK BAHÇESİ

Bir karanlık kutudur
İnsanlık bahçesi
Kim kime dosttur anlaşılmaz
Kim kime gölge verir

Ben sen o
Bahçede miyiz değil mi
Yoksa duvarın üstünden
Ağaçları mı dikizliyoruz

Çimenlerin arasında dolaşırken
Patpatı artıyor mu gönlümüzün
Karaciğerimiz genişliyor mu
Laf ola birbirimizi seviyor muyuz

Cilvesi zırtapoz bir bahçedir bu
Amanını keser insanların
Tutar elleri tutmaz kılar
Herkesi herkese düşürür

DÜNYADA GEÇEN GÜNLER

İnsanlar neden yalnızlanır
Ölmeden önce sanki
Bahçeleri sokakları
Sürükler üzgülerle

Yaşadığı dakikanın neden
Şekerini sezmez
Dumanı tüten bakışlarla
Mandolin çalmaz

Neden neden
Sevişince eyvahlanır
Kargalar inerken yalnızlığa
Resim üstüne resim çeker

Güzelliklerin berisinde
Tenhaca söyleşen denize dalar
Tutulunca özgürlük düşüncesine
Neden yalnızdır ah

YERGİ

Uykusunun orta yerinden
Kaldırılmış bir bilgedir yergi
Kendi işine sultan olmayanların
Ağzıyla kulaklarını ısırır

Gülmece güldürmece değildir o
İnsanı kıkırdatmaz düşündürür
Çok zorda kalırsa
Sirenleri öttürür

Göz kırparsa alaysamaya
Gıygıycıları fenere çekmek içindir
Tahtatepenlerin Leylacıların
Yüreğini cızlatmak içindir

Yılmadan üşenmeden
Dünyanın kürkünü süpürür
Pablo Neruda gibi kendine
Yavrum sorular sorar

1 NUMARA

Salâh Birsel der ki
Bu şiirler bağrılmıştır
Evde kahvede meydanlarda
Kimisi sevilmiş kimisi horlanmıştır

Onların önünde güzellere
İnce ruhlu fistanlar giydirilmiştir
Kuşluk vaktine varmadan
Çirkin renkler tahtından indirilmiştir

Leşkolar lengeri bozuklar
Köçekler orsa-boca gidenler
İçinin alacası görünmeyenler
Çitin dışında bırakılmıştır

Ozanımız kendine aykırı kişi
Düşlerinde bile şiir düzer
Gülmeden gülmeyi öğrenmiş
Sevilmeden sevmeyi bellemiştir

Nefi'nin şiirlerine sık sık
Övgü döşendiği bilinir
Salâh Birsel yapmaz bunu
Yazdıkları 1 numaradır

ÇARLESTON

Koşsun dostlar koşsun
Çarlestoncu uçmakta
Erbain hamsin zemheri
Her dakika sokakta

Gıdı gıdı bir perçem
Hava atar gıcığı yok
Toska inadına yüz vermez
Leyla olmuş bir çarleston

Pampinler toy delikanlılar
Baygınlıklarla yanar döner
Ucu hesabı yoktur
Dokuz dokuz tepinmenin

Hu hu nigârım bildin ola
Ayağından gereksiz adım çıkmaz
Köpük serper tüm meydana
Çarleston çarleston

YAHNİCİLER

Ozanların çoğu piyazcı
Dibi çıkık bir düş küpü
Zamana ve gerçeğe düşman
Yalapşap bir romantik

Daha ilk adımda
Vay vay çanağı
Yüzlerce yazık ki gönlüne
Benbenlik yerleşmiş

Aşağısını yukarısını
Konduramaz hiçbir şiirin
Aklını düzlükte gezdirse de
Şapşuplu deyişlerden kurtulamaz

Bir şiir döktürse bin bela
Yazdığı tüm yahnidir
Şiirin ön kapısını tutsa da
Arka kapısı açıktır

AYŞUŞE

Çevrenin görünümünü sırtlar
Doğayı çekip çekelerim
Martıları alay alay
Kartalları elle tutarım

Taa ımırcık karanlıkta
Yollara koyulurum
Selvilere mazılara abanır
Irmaklara vayvaylar dağıtırım

Seni sevdim doğa ben eyvah
Poyraza lodosa atlarım
Tarlada tapanda
Kıvırcık kıvırcık yatarım

Sen tırhallı hep bir hallı
Bir gençlik ki laleveş
Bir kemanesin toy torlak
Bir şenlik bir ayşuşe

KEŞKE

Kötüleyenlere ozanları
Keşke ben de köpürmeseydim
Tefe koyup onları
Koridorda çalmasaydım

Labalubacı eleştirmenlere
Gönderseydim kitaplarımı
Keşke ben de imzalarımı
Yağlayıp pullasaydım

Keşke ben de
İpsizleri sapsızları
Şiire değil miire bayılanları
Zeki meki sansaydım

Keşke ben de
Şiirlerimi yürüten ozanlardan
Benim şiir sızdırdığıma
Kansaydım

Cafcaflı ozanların keşke ben de
Çığır açtığına değil
Ciğer sattığına
Göz yumsaydım

KAFALAKLAR

Kendini beğenmişlerle benim
Bahtım barışık değildir
Ben çok buruk satan gördüm
Hohohooo çalılıkta çırpılıkta

Masaların üstünde kahvede
Kendilerine yağ çekerler
Fildişi dolak dolanır
Kakavanların dili dolanmaz

Şişinenler menemenciler
Fasafisoya soyunurlar hep
Çengel atarlar dedikoduya
Böbürlenmekten başkasını bilmezler

Hu hu hoppala dünyadan
Kaç geyik geçmiş kaç tavşan
Kibirliler kafalaklar
Eksilmemiş artmıştır

Kendilerine pohpoh çekenler
Böğürler büğürler böbürler
Yüz vermezler kimseye sadece
Puşuyu överler başlarındaki

EŞREF

Yaşamı boyunca Eşref
Yergi şiirleri düzmüştür
Saman olduğuna inanmıştır
Çamurunda insanoğlunun

Kimilerinin günahı
Okyanus gibidir koskoca
Kimileri uluorta budala
Uluorta bunaktır

Üçkâğıtçılar bir yanda
Dünyayı arşınlıyorsa
Beri yanda kara yanıklar
Emirganı bile görmemiştir

Yağmacılık adam başı
Adalet sevenler nerde
Eşekleri yolda bekler
Açıkgözler hazırolda

Yalan üretilir yok yere
Yaşa ahlaksız ahlak
Herkes suçla uğraşır
Suçluları soran nerde

Diriler ölülere karşı
Bu ne devletsiz devlet demeyin
Eşref de dememiştir ama usu
Donma noktasına gelmiştir

Sonunda yirminci yüzyıla
Nasılsa yuvarlandığını çakar
Ve şipşak kendi yüzyılına sığınarak
Helva kafalılardan özür diler

KOMİK-İ ŞEHİR

Ah ben herkesi
Sevindirmek isterdim
Herkesi zıplatmak
Herkesi güldürmek isterdim

Duvar pası verirdim
Yolumu izleyenlere
Yüz aferin dağıtırdım
Gözlerini kırpanlara

Kapısının köpeği olurdum
Yunus Emre'lerin
Gurur hoppalarını hokkalarını
Yücelttikçe yüceltirdim

Bedeni ışıklı eceleri
Karanlıklar dünyasına göndermezdim
Kendi ömür eteğimi
Onlar için kısaltırdım

Ah ben bir komik-i şehir olmalıydım
Herkesi zıplatır güldürürdüm
İnsan sevgisini doğa sevgisini
Şiirlerle aşılardım

BAŞ VE AYAK

İnsanların tümü
Doğuştan Şarlo
Ya zekâ kumkuması
Ya ebleh felsefeci

Uysal uysal dinlerler herkesi
Yumuşak bulurlarsa
Eğik gördüler mi
Hot-zot ederler hemen

Yılmazlar sadece
Yılgın görünürler
Röveşata dostlar yolunda
Çelme düşmanlar için

Gençken bunalımlı
Curcunalı aralıklarda dolaşırlar
Zaman ilerledikçe
Samur kürklü sokaklardadırlar

İnsanlar insanlar
Doğuştan politikacı
Kuru ise yaş olur
Ayak ise baş olurlar

KOLTUKBAZ

Her şeyin kıpır kıpırını ararım
Duman insanı değil yumuşağı severim
Gazelleri değil gazelhanları alkışlarım

Sevilerin tümü bendedir
Pop müziği arabesk
Kişi yazı kovalarım

Lafazanlara bayılırım
Mırıldıcılara da
Köçekçeleri de pohpohlarım

Hık deyenlere amenna
Fıkfık kaynayanlar gönlümde
Aşkını gargara edeni de unutmam

Sevi bence olayların olayı
Gulgulusu başka
Aynalı pembelisi başka

Ham ipeği de severim ibrişimi de
Sadece sadece koltukbazlardan
Koltuklara yapışanlardan kaçarım

POETİKA

Yeni bir şiirin ilkelerini
Ben yazdım ben yazdım
50 yıl öncesinden taa

Şiire girmeyen sözcüklerin
Şiire girenler kadar
Kuğurdadığını ben söyledim

Oktay Rifat'ı çok sevdim
İnanırdı şiirin yapı olduğuna
Benim gibi

Yapı dediğin sestir
Kabartma tozlu kek
Bir us defteri

Dizeler çoğu zaman sıvışır
Çoğu zaman da önünüze
Faşal fayrak dikilir

Gelişinin hemen tezine
Pala sürter duramaz
Zıpzıptır çırçıplaktır

Şiirin iyice belleyin
Maydanoz olmadığını da
Ben yazdım ben duyurdum

BEN ŞİİR YAZARIM

Aman kayıkçı aman dalgıç
Ben irice dirice söylenmem
Bir çıkarım olsa da
Sızlanmam

Yılların yorumunu bilmem
Kafam çekmiş gitmiş bir yana
Gönül yaylarımı gevşetmişler
Yatağımı fırlatmışlar sokağa

Düdükçüler her dümenin başında
Çıtır çıtır yalan söylenir
Yol gösterenlerde bile
Akıl nanay oğlum nanay

Çokları sintine suyu
Kirli kirli akar
Düşünceleri şaştımçorba
Peşrevleri pilavaşıran

İrilerini bir sepete doldurmalı
Götürüp dağa boşaltmalı
Gitsin avallar
Gelsin can otları

Beni yalnız komayın
Göndermeyin galaksilere
Ben şiirin yanıbaşında varım
Şiir yazınca yaşarım

UÇMAK UÇMAK

Yıllarca hep koştum
Usanmadım bağırdım terledim
Ay battı gün doğdu
Ben neden pırpır olup uçmadım

Dağları delen benim
Gemileri ben yürüttüm
Duru sarı turna gözüydüm
Ben neden pırpır olup uçmadım

Laf vermedim kimsenin ağzına
Dibeklerde ezilmedim
Yere düşmedim ufalanmadım
Ben neden pırpır olup uçmadım

Güçsüzlerin amanına seyirttim
Gençlerin cebine öksürdüm
Yaşam dağıttım ağız dolusu
Ben neden pırpır olup uçmadım

Şiir laklakası bendeydi
Yanlış kantarlamadım hiçbir şeyi
Ah ah sessizce ölecektim
Neden uçamadım neden

OKURLAR

Gün erişince ben
Gözlerimi açarım şiire
Serçelerle öpüşür
Penceremin kavaklarıyla söyleşirim

Pata çakarım sokaklara
Gün dikilmeye başlayınca
İlaçsız kedilerle
Kolkola gezerim

Her zaman yeni bir türkü
Yaratmaya bakarım
Erkeklerin özel dünyasını
Kızların gözlerinde okurum

Gün dönünce sezerim uzaktan
Gül budayıcılarını Türkçenin
Budala entellerin
Fotolarını çekerim

Benim adım şiirdir oğlum
Ülker doğumundan
Geçkin yatsıya değin
Okurlarıma taparım

KİHKİHNAME

Ben gülücüklerle geldim dünyaya
Oh-ohlar arasında

Dünya bir kihkihname
Bin yüzlü bir Lon Chaney
Gak gak dubaraktır
Göstere göstere gol atar elgüne

Düğün evlerinden
İşçi kondularından
Ekşimik tatlar yükselir
Yallahlar da işitilir ahlar da

Beyni şişman canı çekiktir
Gönlü kalın tığla örülü
Sevgili sanatçılardan
Amanin-amaniler tellenir

Ben annemin sıcağıyla geldim dünyaya
Üşüyerek titreyerek gideceğim

VİVA İSTANBUL VİVA İZMİR

İstanbul'un taşlarını
İzmir'in Kordonunu
Unutmam da unutmam

Beyoğlu zıpzıp oynar
Ivır zıvır entellerle
Babıâli hophöptur

Beşiktaş çakmak çakmak
Nice göz süzen sokaklar
Vapurlar çakçak da çakçak

Koş derim kendime durma
Karaköy'e uzanır
Tünel'den geçerim

Kalabalıklarla kesiktir önüm
Ben buna gülerim
Gülerim Yüksekkaldırım'da

Kalamış ünlüdür
Gelen bilir gelmeyen bilir
Meyhaneci Todori ağlar yaz-kış

Viva Haliç viva Boğaziçi
Viva Karşıyaka viva Soğukkuyu
Genç kalırım yıllarca ben

KUŞNAME

Ne cici kuş bunlar ah
Akbabalar baykuşlar
İzler hepimizi yakından

Şom ağzı kıynaşıktır pazarcının
Ona uyuz olsa da kırlangıçlar
Ayrılmazlar çevresinden

Uzun dudaklı leylekler
Aman aman amane
Sofrasında lapacıların

Ya kıvrık gagalı aynaklar
Apışık apışık yürüyen kargalar
Tepesinde maşallah mafyacının

Sevi ne mene şey
Atlar kucaktan kucağa
Bülbüller çırçıplak kanaryalar

Ah ah bizim yaşamımız
Uçmadan vurulmuş bir serçe
Bir kuşname balyoz yemiş

GÜL BAHÇESİ

Ben karaşinlere vurgunsam
Sarışınlara da bayılırım

Zemheri ayazını kovalarsam
Apul apul yürürüm yaz sıcağında

Koşarlı akılların önünde eğilirsem
Bönleri sezdirmeden okşarım

Bir vay aman dünyası
Dört bir yanda pideciler

Cicibici hoşorluk el üstünde
Devekuşu bilgisizlik yanında

Ah ah beni benden ayırın
Aydınlıklar değil karanlıklar
Amber kokar
Buram buram gül kokar

BİR HANCI

Bir yağ iki yağ üç yağ
Kafam dopdolu işlemiyor
Köşebaşındakilerden selam
Bir ki üç tınmıyorum

Yaşamın neresindeyim ben
Aşağıda mı yukarda mı
Göklerde fingir fingirim
Yerdeysem düşüyorum

Ben sıkıntı bilgisayarıyım
Gürültü patırtı tempom
Bin yemin size korkularla
Sıkı mıkı sıkı fıkı

Kalabalık iki omzumda
Otel miyim han mıyım
Hiçbir şey anlamadım yaşamdan
Aha geldim aha gidiyorum

GULUGULU

Ben seninim derse gece mavisi
Aman ha aldırmayın
Çatlak gün ışığı atılırsa boynunuza
Aman sakın tınmayın

Ben sağcı gevezeleri tutmam
Solcu höngürtücüleri de
Analarının yanında sessiz durur
Usuna tez aydınlar

Voybu elâlem dört kol çengi
Bıcırlı mıcırlı bir yaşam
Ardında bomboş kafalar
Sokaklar gıldır gıldır

Gerçekte gerçek var sanma
Her düşünce gulugulu
Yapışık sakız her ağızda
Bilim hiçbir yerde

SÖYLEVCİLER

Gönlünüzü n'olur
Canlılara kapamayın
Dudaklarınızı öpücüklerinizi
Yalnızlardan ayırmayın

Çırılçıplak
Düşünceleri kimisinin
Tamtakır kuru bakır
Beyinleri

Politikacıların usu
Paracıların dostluklarıysa
Gömlekler gibi
Yapışık tenlerine

Ah onlar ayaklarıyla söylev çeker
Barış sevmezler hiçbir türlü
Goygoycular hele hele
Gülerse heybesiyle güler

N'olur n'olur
Sevilerden uzaklaşmayın
Kel şairleri ufarak eleştirmenleri
Haşim'e Nâzım'a yaklaştırmayın

HİNDİCİLER

Kuşlar kızıyor kızıyor amanın
Martılar denize bile konmuyor
Gereksiz işler karşısında
Topu küplere biniyor

Lafkestibaşı kartal
Şemsiyecilere saldırmıyor
Mafyacılar yolunu keserse
Beyinlerine pervaz etmiyor

Kalantorun şamarını yemiş kırlangıç
Yüzünün çıtçıtı bozulmuş
Zangır zangır bağırıyor
Evin önündeki ağaçta

Kibar hoppası bülbüller
Pis pis sırıtıyor kafesine
Geyik konuşmasına yatanlara
Ayıp sallıyor

Ya kumrulara ne demeli
Ya içimize çektiğimiz serçeler
Ah onlar onlar da kimseye
Başını çevirip bakmıyor

Kuşlar kızıyor kızıyor eyvah
Yoksulları saç üstünde
Hindi gibi kızartan
Hindicileri gördükçe bitiyor

SEVDİM SENİ EY İNSAN

Ben ölmem
İşimi bilirim ben
Ecel zangoçlarını bile
Bir çırpıda atlatırım

Sıfır denize yuvarlasanız
Lime lime doğrasanız kafamı
Bu odalardan bu kitaplardan
Ayrılmam ayrılmam

Dört elle yapışırım sokaklara
Mavilere beyazlara abanırım
Güzellikler beni yormaz
İnan olsun yaşlanmam

Hiçbir şeyden ürkmem
Kim ne derse desin
Ey insan seni sevdim
Ben ölmem ben ölmem

ŞİİR ÜSTÜNE YAZILARINDAN ALINTILAR

Şiirin İlkeleri'nden

ŞİİRE GİDEN YOL

Şiiri ele geçirmek isteyen her okuyucu ona bir değil, birçok yoldan sokulmaya çabalamalıdır.

Kimi şiirler ilk anda soğuk gibi görünürlerse de başka yönlerden araştırıldıklarında içimizi hemen de ısıtıverecek güçte çıkarlar.

Şiire giden yolun ya da yolların çetin ya da belirsiz olması, şiirin değerini azaltmak şöyle dursun, usta bir sanat anlayıcısı katında hazların en tadılmaz olanı yerine geçer.

ŞİİR VE MATEMATİK

Bir şiir yalnız o şiire giren değil, bir de girmeyen sözcüklerden meydana gelir.

Bu deyiş ilk anda saçma gibi görünürse de ozanı biçimci bir görüşe ve sözcüklerin şiire girmeden önce birbiriyle yeter derecede çarpışması düşüncesine çağırması bakımından dikkatle ele alınmalıdır.

Bir şiirin güzelliği kendi dışında bıraktığı sözcüklerin sayısıyla doğru orantılıdır.

OKUYUCU DENEN GÜÇ

Bir şair, şiirlerinin beğenilmemesine pek dikkat etmelidir.

Çünkü sağduyusuyla hareket ettiğini sandığımız o okuyucu denen güç, yargılarını hep eldeki ölçülere göre yapar ki, bu sese kapılan her sanatçı yeni adına hiçbir şey getirememek zorunda kalır.

ŞİİRİ ARATMAYAN DİZE

Bir dizenin tek başına çok şey anlatacağını pek sanmıyorum. Bir dizenin güzelliği ya da sağlamlığı ancak kendisinden önceki ve sonraki dizelerle belli olabilir. Gerçi "Varsın gönül aşkınla harap olsun efendim" gibi bir başına bütün etkisi yapan dizeler de vardır ama bunların başka dizeleri aratmayışı da pek pek iki üç okuyuşu geçmez.

BALIKTAN SONRA YEM

Kimi ozanlar şiirlerinde dizeleri ana bir dizeyi düzmek için yem olarak kullanıyor.

Bunun yararsızlığı açıksa da şiire bir kıvraklık verdiği düşünülebilir.

Ama çokları bu işi o belli dizeden sonraya bırakıyor ki, onları; yemi, balığı tuttuktan sonra kullanan balıkçının yürekler acısı durumuna sürüklüyor.

ELEŞTİRİ KURUMLARI

Yığınlar yani sanata bir eğlence gözüyle bakanlar sanatı çokluk cılız yaratmalardan izledikleri için önlerindeki örneklerin berisinde kalmış olan yeniliğe varmakta bir hayli zorluk çekerler.

Yeniliğin anlaşılması ve benimsenmesi çok sonra, onu sezip yığınlara tanıtan birkaç uyanık eleştirmenin ya da bu yaklaştırma işinde çıkarı bulunan edebiyat simsarlarının ortaya çıkmasıyla gerçekleşebilir.

Kimi zaman yeniliği getiren şairin, sözgelişi favori modasını yaymış bulunması gibi sanatla hiç ilgisi olmayan bir nedene dayanarak üne kavuşması da bu yeniliğin kabul edilmesinde rol oynayabilir.

Bunlardan şu sonuç çıkar ki, yeniliğin, yeni bir sanatın ya da genel olarak sanatın anlaşılması öyle sağlam temeller üzerine oturtulmuş değildir. Sanat alanında kullanılan yöntemler tecim alanını dolduran buyrukların, yargıların hemen hemen tıpkısıdır. Yani orda da kötü paranın iyi parayı kovduğunu açıklayan Grasham yasası gereğince kötü şiir iyi şiiri ortadan kaldırmaktadır. Orada da edebiyat simsarları, büyük eleştiri kurumları, roman

toptan satış depoları, aktarmacı şairler birliği piyasanın dizginı rini avuçlarında sıkmakta ve piyasayı bozacak kitapların sürümüne ya da meydana çıkmasına engel olmak için aralarında her türlü kartel ya da tröst kurmaktan çekinmemektedirler.

ŞİİR SANATI

Şiir sanatı.

Kimi şair bunu bir sorun olarak benimsemek istemiyor, bu yüzden de şiirleri bir çeşit boşluktan ileri geçemiyor.

Oysa şair her şeyden önce işinin adamı olmaya bakmalı Gerisi laftır, karaçalmadır.

Evet evet, "Duygulu şair" demek de "Usta şair" demeye varır.

ŞİİRDE ANLAMIN YERİ

Doğrusu şiirin hiçbir anlamı olmaması değil, şiirin bu anlamı bağırmaması gerekir.

Anlamın şiirde öyle pek önemli şeylerden olmadığını galiba Hâşim söylemiştir.

Sonradan Nurullah Ataç bunu yaygın hale getirdi.

Ama Hâşim bunu daha çok Yahya Kemal'in şiirini güç bir duruma sokmak için yapıyordu.

BÜTÜN VE PARÇA

Şunu öne almak isterim

Okuyucularımdan kimileri bu satırları okumak yorgunluğuna katlanır da benim sanat ürününü bütünüyle kavramak isteyişimin yanı sıra zaman zaman parçanın güzelliğiyle de ilgilendiğimi görürlerse, bu onları şaşırtmamalıdır.

Doğrusu, yalnız minare, yalnız kubbe olarak Süleymaniye'nin bir şey ortaya koyacağı ileri sürülemez. Ama birliğe ulaşmış bir düzen içinde görüp sevdiğimiz o ünlü cami bizim kubbesine, sütunlarına ya da minarelerine bir başına tutulmamıza ve onları bütünün içinden sıyırarak düşünmemize hiç mi hiç engel değildir.

YIKILAN ŞEY

Yıllar yılı yıkılmaya çalışılan şudur
– Şiire her sözcük giremez.
Geriye bir de şunu öğrenmek kalıyor
– Ustalık her sözcüğü kullanmakta değil, sözcükleri iyi bir biçimde kullanabilmektedir.

YENİ SANAT

Çoğu insan yeni'ye yukardan bakıyor.
Yukardan bakmayan bir azlık ise bunun niçin eskiye benzemediğini soruyor.

ÇIN ÇINLI DÜŞLER

Ben yazılarında açıklık ve seçiklik bulunmayan yazarın anlattığı şeyi kendisinin anlamış olacağından da kuşkulanırım.
Şiirlerine birtakım çınçınlı düşler sokuşturan ozanlar da bu yüzden hayal yoksulu sayılmalıdır.
Düş gücü zengin olan şairin imgelerini ışıklı bir temel üzerine oturtması işten bile değildir.

ŞİİR VE DÜZYAZI

Yazı dili derken düzyazı ile şiir arasına bir uzaklık koymak gerekir.
Düzyazı yapma ise, şiir yapmanın yapmasıdır.
Ama bu, şiirin musikiyle bir tutulmasını gerektirmez. Şiir ne melodidir, ne de, birçoklarının sandığı gibi, söylenerek yaratılmıştır.
Şiire ille bir anayurt aranmak isteniyorsa, şiir düzyazıdan çıkmıştır denebilir.

SÖZ OYUNLARINDAKİ TEHLİKE

Mecazlar olsun, benzetmeler olsun yani bir nesneyi başka bir nesneyle anlatmak sanatı zekânın aşağı değil yüce bir katını gösterir.

Zekâ ileri doğru atılışlarını ancak bu düşünce alıştırmaları, düşünce oyunlarıyla sağlayabilir.

Doğrusu sağduyusuna kulak veren sanatçı bunların gereğini kötülemekten kendisini uzaklaştırmaya çokça dikkat eder.

Ama nedir, benzetmeler, sıfatlar karşısında uyanık bulunulmazsa yapıt tümüyle tehlikeye düşmüş de olabilir.

Jean Cocteau'nun şaire vebadan korkar gibi sıfattan çekinmeyi öğütlemesi işte bu uyanıklığa işaret içindir, yoksa kimi şairlerimizin sandığı gibi sıfat kullanmamak için değil.

Sabahattin Kudret'in şu

Uzundur direkleri gemilerin
İnsanları mahzun.

dizelerinde de görülen özelden genele geçişlerin ise çokluk şiirde canlılığını yitirdiği kolayca düşünülebilir.

Ama usta bir sanatçının elinde bu genellemeler dokuncalı olmak yerine yararlı olmak yolunu tutmakta hiç de gecikmez sanırım.

Zaten bir ozanın yapacağı en akıllı iş, bu ve buna benzer tehlikeleri bütün söz oyunları karşısında duyabilmektir.

DEĞİŞMEYEN SANAT

Bir şair her şeyden önce yolunun değişik olmasına çalışmalıdır.

Geçen zaman boyunca şiir, sanatçıların hep aynı yolu seçmeleri yüzünden hiç değişmemiş ya da pek az değişmiştir.

NİÇİN YEMEK YİYORSUNUZ?

Bir soruşturma açıldı

– Niçin şiir yazıyorsunuz?

Evet niçin şiir yazıyorsunuz?

Bu sesleniş, ilk anda, insana, önemli bir konu karşısında kalınılmış duygusunu veriyor. Hele sanat üzerinde hiç kafa yormamışları meydana çıkarmak bakımından bu sorunun bir değer taşıyabileceği de düşünülebilir.

Ama sayın soruşturmacının burada küçük bir noktayı sav-

sakladığı kabul edilmelidir.

Kimi sorular akıldan geçirilmek içindir sadece.

Bu denli soruları bir ikinci kişiye duyurmak, duyuranın zekâsına işaret sayılmaz sanırım.

Sözgelişi niçin yemek yiyorsunuz, niçin uyku uyuyorsunuz? soruları gibi.

ŞİİRİN ALANI

İnsanın şiire zekâsıyla yaklaşması oldukça güçtür. Hele körpe yaşlarda bu, hemen hemen olanaksızdır.

Bir defa halkımız beğeni işlerinde kafanın büyük bir payı olabileceğine, kaynağı belirsiz bir önyargıyla karşı çıkmaktadır. Sonra, büyükler olsun, delikanlılar olsun, her türlü okur, şiire duyu organlarını kamçılayan bir nesne gözüyle bakmaya eğilimlidir. Onun için gerek gençler, gerekse zihnin verdiği hazzı en büyük haz diye bellemiş olanlar şiiri hevesleriyle yakalamak isterler.

Şiirin akılla kavranması çok sonra, duyuların verilerine kulak veren alışkanlıkların giderilmesi ve zekânın düzen yaratıcı ışığı altında yol alınmasıyla belirebilir.

TAKLİTÇİ ŞAİRLER

Çağları gözden geçirin, kötü ve anlayışsız sanatçıların hepten usta şairlerin paçalarına yapıştıklarını, onlara tebelleş olduklarını görürsünüz.

Bu taklitçiler en büyük hüneri kendi çaplarını üstündeki şairlerin yaratmalarını, çalışmalarını yinelemekte ya da aktarmakta bulurlar.

Aynı çağ içindeki sanat ürünlerinin gerek konu gerekse yapıtı işleyiş bakımından birbirlerini andırmaları, hele kimilerinin örnek belledikleri yapıtlardan ayırt edilemeyecek bir hâle düşmeleri hep bu yaratma yetersizliğine dayanır.

Buna karşılık kelli felli şairlerin de küçük şairlere öykünmekte ya da onları kovalamakta birincilerden hiç de aşağı kalmadıkları söylenmelidir. Bunlar durumları bakımından, örnek tuttukları şiirin gerektiğinde kendilerinden aşırıldığı sanısını uyandırabileceklerini umduklarından, Tanrının günü, henüz üne

kavuşmamış sanat dergilerinde pırıldayan şiirlere makas vurmayı büyük bir başarıyla sürdürürler.

Bu kutsal görevi yalnız şairlerin değil romancıların, hikâyecilerin, eleştirmenlerin katında da izleyebiliriz. Hele eleştirmenler, inceleme ya da eleştiri yapıyor yollu yorumlara zaten elverişli bulunan yazılarıyla, bu işi teknik bir konu sınırlarına ulaştırmakta pek ustadırlar. Gerçi kimi eleştirmen, düşünceyi kendisinden aşırmış olduğu genç yazarın adını yazısına almakla bir doğruluk dersi veriyora benzerse de aslında bu, kendini o genç yazarla karşılaştırmak ve genç yazarı yere çaldıktan sonra bir punduna getirip kendisini yüceler yücesi ilan etmek işine bir basamaktan başka bir şey değildir.

Demek, aynı çağ içine giren yapıtların birbirine benzemesi kötü sanatçıların iyileri, büyüklerin de küçükleri tam bir namussuzluk ve bağlılıkla kopya etmelerinden ileri geliyor?

Hayır.

Bu taklitçiliğin yanı sıra, bir de kendi çağının güçlü, ya da güçsüz bütün yapıtlarına damgasını basan, yapıtların dokunuşunda kendisini belli eden bir dünya görüşünden, bir yaşama üslubundan da laf açmaya gerek vardır.

Ama, bu apayrı bir sorun.

ŞİİR İÇİN OKUL

Şiir okullarda öğrenilir.

Resim de atölyelerde.

Ama bugün şiir üzerine açıklamalara ve yorumlara girişen hiçbir okul tanımıyoruz.

Evvelleri bu, meslekte ilerlemiş usta şairlere düşermiş.

Öyleyse her şeyi bırakıp şiir okulları açalım diyeceksiniz.

Evet.

Yalnız benim bu sözlerimden o soğuk, o öğretici koşuklardan yana olduğum sanılmamalı.

Şiirin öylesi hiçbir yerde belletilmez.

DİZELER

Bir dize nedir, yaşantılar mı?

Göz kırpmadan karşılık veriyorum Evet.

Ama dizenin meydana gelebilmesi için yaşantıların canlılığını, etki gücünü yitirmesi, daha doğrusu canlılığını, etki gücünü sanatçının kafasında yer alan evrene aktarması beklenmelidir. Bu da duyguların bizi avuçlarının içine aldığı, gönlümüze, zihnimize baskı yaptığı süre, bizim sağlam dize adına bir şey kurmamıza olanak olmadığı anlamına gelir.

Yaşantılar bize, hiç mi hiç, egemen durumda bulunmamalıdır.

İstenecek şey Onları, bizim buyruğumuz altında tûtabilmektir.

Doğrusu yaşantılarına tutsak âşık kişilerin, gerçek âşık kişilerin, ortaya büyük bir yapıt koyabilecekleri düşünülemez. Bu gibilerin yazılarında rastlanan yer yer renklilik ve gönül zenginliği belirtileri yapıtın bütününü kaplayan ölçüsüzlük ve oransızlık yanında küçük bir ışık olmaktan ileri gidemez.

Choderlos De Laclos'un *Tehlikeli Alakalar*'ı yazarken âşık olmadığını yani aşkının ya da aşklarının coşkularına kapılmadığını biz bu romanın çok içli bir sevi romanı oluşundan çıkarıyoruz.

Mme De Lafayette için de aynı şeyi söyleyebiliriz.

COŞKULAR

Şiir coşkuyla yazılmaz.

Coşkuyla yazılmış etkisini uyandıran şiirler bile hesaplı bir düşünce, hesaplı bir duyguyla düzülmüştür.

Gerçeği şu ki ozanlar, coşkuyu duyularıyla değil, uslarıyla kavramak istemeyi yeğlerler.

Coşkunun yeri, günah çıkartma ya da evlenme önerisi yapma gibi yürek hoplatıcı sahnelerdedir ancak.

İYİ DUYGULAR

Coşkunun yanı sıra bir de "iyi duygular" gözden geçirilmelidir.

İyi duygularla kötü edebiyat yapılacağını Fransız yazarı André Gide söyler.

Yalnız bu sözden bir yapıtta iyi duyguların bulunmaması gerektiği sonucu çıkarılmamalıdır. Burada salt iyi duygulara yer ve-

rip sanatı umursamadan yazı çiziştirenler suçlandırılmak istenmektedir.

Yoksa, yurtseverlik, onurluluk, ağırbaşlılık ya da duygululuk ile dolup taşmış kitaplar çoktur.

SANAT VE MODA

Şimdilerde sanatın moda olduğu ve her çağın kendi sanatı bulunduğu kaale alınmak istenmiyor. Bunun nedeni ortada

Moda sözcüğüyle hafiflikler, bayağılıklar, tatsızlıklar anlaşılıyor çoğu kez.

Oysa moda; sanatın ya da belli bir çağ sanatının öyle uzun boylu tutunamayacağına işaret yolunda kullanılmaktadır.

Doğrusu, sınırı çizilmiş bir çağ içindeki sanatın sürgit olacağını, yani yüzyıllara doğru taşacağını sanmak çokça iyimser olmak ve burnu havalarda dolaşmakla birdir.

Beğeni dediğimiz şey, yani zevk, insanlara göre değiştikten sonra, kuşaklara göre haydi haydi değişir. Böyle olunca da beğenisi başkalaşmış ya da yepyeni bir alana kaymış bir toplumdan, eski beğeniye uyularak yazılmış yapıtları baştacı etmesini nasıl isteyebiliriz?

HOMEROS'UN ACIKLI DURUMU

Sanatın moda olduğunu herkes biliyor.

Gelgelelim birçokları edebiyat tarihleriyle müzelerin ne işe yarayacağını kestiremedikleri için bu düşünceye yanaşmak istemiyorlar.

Oysa edebiyat kitaplarının yalanlarla, hiç değilse yanılmalarla dolu olduğu ve müzelere giren yapıtların daha çok rastlantılara ve dostluklara bağlı kaldığı düşünülür ve Homeros, Dante gibi ululukları sanat tarihlerince ayyuka çıkarılan ozanları bugün kaç kişinin okuduğu hesaplanırsa bu konu yüzünden kafalarda belirecek duraksamaların pek öyle ipe sapa gelir şeyler olmadıkları kolayca meydana çıkabilir.

Şunu gerçek bellemeli ki, okuyucu, eline aldığı bir öykü ya da resimde, ilk kendi çevresini görmek, kendini anlatan bir renk, bir eşya ya da bir yaşam parçasını sezmek ister. Kendi çağını dolduran aşklar, cinayetler, evlilikler, para dalaveraları ne kadar

değersiz ve yüz kızartıcı dille anlatılmış olursa olsun, kendi çağının dışında geçmiş olaylardan çok sarar onu.

Uzağa gitmeyelim. Homeros'un bugünkü acılı durumunu Odiseus'un sırtında bir serj ya da muline, altında da bir oldsmobile bulunmayışı hazırlamıştır.

(*Şiirin İlkeleri*'nden)

BENİM ŞİİRİM

Benim şiirim, sokağa açılan, ciğerlerine temiz havayı doldurmak isteyen bir şiirdir. Bu bakımdan yüzde yüz gerçekçidir. Öyle sanıyorum ki, birçoklarını benim bu gerçekçi yanım yanıltmaktadır. Çünkü bu gerçekçiliğin ne olduğu üzerinde de anlaşmak gerekir.

Yapılacak iş, insan, doğa, eşya ilişkilerini abartmadan, ülküleştirmeden, soyutlamadan verebilmektir. Bir yazarın nesneleri bozmaya hiç mi hiç hakkı yoktur. Yalnız burada duygunun ve zekânın payını iyi ayarlamak gerekir. Duygunun ölçüsünü biraz kaçırdınız mı – bizim ozanların çoğu bu konuda kantarın topunu kaçırmaya pek düşkündürler – hemen duygululuğa, yani şaireneliğe, yani ozansılığa düşersiniz. Zekânın ölçüsünü kaçırdığınız vakit de sizi anlıkçılık, yada daha anlaşılır bir sözcük kullanayım, zekâcılık bekler.

ŞİİRİN KIVAMI

Benim şiir yazmam uzun beklemelerin sonucudur.

Odamda, sokakta, yatakta, kahvede boyuna beklerim.

Bir şeylerin geleceğini, bir şeylerin boğazıma sarılarak dışlanmak isteyeceğini bilerek beklerim.

Bu, kimi zaman, şipşak boy gösterir. Kimi zaman da beni haftalarca, aylarca tetikte tutar.

Ama kısa zamanda peçesini açan şiire de hemen yaklaşmam. Onu bir kâğıdın üzerinde saptadıktan sonra yine beklerim. Böylece, o yerden bitme coşkuların beni yanıltmasından – bunlar yüzde yüz insanı yanıltır – kendimi korumuş olurum.

Bu beklemeler içinde, şiir bir an görünür gibi olsa da, yine tezliğe kapılmam. Onun bütünüyle bana kendini vereceği anı

kollarım. Nedir, bu bir anlık görünüşü saptamaktan da geri kalmam. Şiirin sonraki evreleri sırasında işin ustaca kotarılmasına destek olacaktır bu.

Şiir bütünüyle ortalarda gezinmeye başladıktan sonra da işi bitmiş saymam. Onu yeniden, daha sonraki günlerdeki duygularımla, düşüncelerimle elden geçirmek üzere bir yana bırakırım. Şiir bu mayalanma süresinde de varlığını korursa, o artık benim beklediğim şey demektir. Onu sağından, solundan çekeleyerek okurların karşısına çıkacak kılığa sokarım.

Şu var ki, kimi zaman, çıkış noktasını izleyen günlerimin çalışmaları, geride kalmış ürünleri bağrına basmak istemez. O zaman hepsini yırtar, içinden belki bir tek dize alır, onunla yepyeni bir şiire başlarım.

Şiir kıvamına geldiği vakit, benim kıvamım da Leylasına kavuşmuş olur. Ne ki daha çok iş vardır. Bütün usum, duygum, sinirlerimle o şiirin kendisi olmaya başlarım. Şiirdeki sözcükleri atarak, kendi duygularımı, sinirlerimi onların yerlerine yerleştiririm. Yemek yer, su içer, yolda yürür, dinlenir, dahası, uyku uyurken – bunda abartma yoktur – hep o şiiri yaşarım. Dış dünyadan hiçbir şey benim düzenimi bozamaz artık. Bir başka deyişle, iç dünyamla dış dünyam birbirine karışır, tek bir varlık haline gelir.

Bundan sonra iş kolaydır. Üç beş günlük sürekli bir çalışmadan sonra şiir gerçek biçimini alır.

Şiirin yakamı bırakması da işte ancak o vakit kesinleşir.

(1975)

YAŞAMÖYKÜSÜ

Salâh Birsel 1919 yılında Bandırma'da doğdu. İlk ve ortaöğrenimini İzmir'de Saint Joseph Lisesi'nde yaptı. 1937 yılında İzmir Erkek Lisesi'ni bitirdikten sonra İstanbul'a gelerek Hukuk Fakültesi'nde okumaya başladı. Burada iki yıl okuduktan sonra ayrıldı, girdiği Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nü 1948 yılında bitirdi. 1943-49 arasında İstanbul Nişantaşı Ortaokulu'nda Fransızca öğretmenliği yaptı. 1956-60 yılları arasındaki Edebiyat Fakültesi Kütüphane Müdürlüğü'nden sonra atandığı Ankara Üniversitesi Basımevi Müdürlüğü görevinden 1972 yılında emekliye ayrıldı. 1960-73 arasında Türk Dil Kurumu Yayın Kolu Başkanı olan Salâh Birsel "Keçi Çobanı Kuzu Çobanı" adlı denemesiyle 1970 TRT Deneme Başarı Ödülü'nü, *Şiir ve Cinayet* adlı kitabıyla 1976 TDK Deneme-Eleştiri-Gezi Ödülü'nü ve *Paf ve Puf* adlı kitabıyla da İş Bankası 1982 Deneme-Eleştiri Büyük Ödülü'nü kazandı.

Edebiyata 1937 yılında "Gündüz" dergisinde yayımlanan şiirleriyle girdi. 1940-50 arasında "İnkılapçı Gençlik", "Sokak", "İnsan", "Seçilmiş Hikâyeler" gibi dergilerde şiirleri yayımlandı. "Yenilik", "İnsan", "Sokak", "Nokta" dergilerinin yayımına katıldı.

Şiirleri öncelikle zekâya ve ince alaya yaslanan, yergi ağırlıklı şiirlerdir. Birsel'in şiir dilinde uyguladığı zorlamalar, alışılmışın dışında deyişler de bu yönünü vurgulamayı amaçlar.

1960 yılından sonra uzun denemelere ağırlık veren Salâh Birsel, günlük konuşma dilinin az bilinir sözcük ve deyimlerini, kendi yarattığı ilginç deyişleri ve şiirine egemen olan alaycı tavrı bol bol kullanarak ilgiyle okunan yazılar yazdı. "Salâh Bey Tarihi" adını verdiği bir dizi kitapta İstanbul kahvelerini, Beyoğlu ve Boğaziçi'nin sanat ve edebiyat ağırlıklı çevrelerini aynı hareketli dille anlattı.

1990'larda ise büyük bir coşkuyla yeniden şiire döndü.

(*Ünlüler Ansiklopedisi*'nden geliştirilmiştir)

YAPITLARI

Şiir :*Dünya İşleri*, 1947; *Hacivatın Karısı*, 1955; *Ases*, 1960; *Kikirikname*, 1961; *Haydar Haydar*, 1972; *Köçekçeler*, 1980; *Varduman*, 1993; *Yalelli*, 1994; *İnce Donanma*, 1995; *Rumba da Rumba*, 1995; *Yaşama Sevinci*, 1995; *Çarleston*, 1996; *Baş ve Ayak*, 1997; *Sevdim Seni Ey İnsan*, 1997.

Deneme, eleştiri, günlük *Şiirin İlkeleri*, 1952; *Günlük*, 1955; *Sen Beni Sev*, 1957; *Kendimle Konuşmalar*, 1969; *Şiir ve Cinayet*, 1975; *Kahveler Kitabı*, 1975; *Ah Beyoğlu Vah Beyoğlu*, 1976; *Kuşları Örtünmek*, 1976; *Kurutulmuş Felsefe Bahçesi*, 1979; *Boğaziçi Şıngır Mıngır*, 1980; *Halley Kimi Kurtarır*, 1981; *Paf ve Puf*, 1981; *Hacivat Günlüğü*, 1982; *Sergüzeşt-i Nono Bey ve Elmas Boğaziçi*, 1982; *Amerikalı Tolstoy*, 1983; *İstanbul-Paris*, 1983; *Bir Zavallı Sarı At*, 1985; *Yapıştırma Bıyık*, 1985; *Şişedeki Zenci*, 1986; *Asansör*, 1987; *Kediler*, 1988; *Aynalar Günlüğü*, 1988; *Seyirci Sahneye Çıkıyor*, 1989; *Bay Sessizlik*, 1990; *Nezleli Karga*, 1991; *Yaşlılık Günlüğü*, 1992; *Gandhi ya da Hint Kirazının Gölgesinde*, 1993; *Gece Mavisi*, 1994; *Papağanname*, 1995; *Yanlış Parmak*, 1996.

Roman *Dört Köşeli Üçgen*, 1961.

İnceleme *Fransız Resminde İzlenimcilik*, 1967; *Geothe*, 1972.

Adam Yayınları'nda Salâh Birsel'in kitapları

Şiir ***Yalelli***, 1994; ***Rumba da Rumba***, 1995; ***Yaşama Sevinci***, 1995; ***Çarleston***, 1996; ***Köçekçeler*** (Toplu Şiirler I *Dünya İşleri*; *Hacivatın Karısı*; *Ases*; *Kikirikname*; *Haydar Haydar*), 1996; ***Baş ve Ayak***, 1997, ***Varduman***, 1997; ***Sevdim Seni Ey İnsan***, 1997.

Günlük : ***Papağanname***, 1995; ***Yanlış Parmak***, 1996.

İÇİNDEKİLER

Pusula 7
Bezirgân 7
İflas 8
Orijinal Adam Kendini Yedi 8
Bulut Geçti 9
Salâh Birsel'in Aşkı 9
Hacivatın Karısı 10
Hacivatın Evi 10
Hacivat 11
Davul-Zurna 11
Güzin'in Gençlik Yılları 12
Türkiye Şarkısı 13
Meydandan Geçen Kızlar 14
Salâh Birsel'in Son... 15
Köçekçe 15
Pineklemeye Çağrı 16
Eşeğe Övgü 16
Piyanolu Ases 17
Pakistan 18
Halay 18
Kikirikname 19
Kasap Oyunu 20
İstiklal Caddesi 21
Koltukname 22
Meyhane 23
Kuzuname 24
Gayya 24
Balafong 25
Yunus Emre 25
Baal 26
Yeni Sis 27
Tazıname 28
Kuzuların Şavkı 28
Yunus 29
Yalelli 30
Sisten Sonra 31
Özgürlük 32
İzmir 33
Palyaço 34
Rumba da Rumba 35
Okurlarım Bilir mi 36
Atatürk 37
İnce Donanma 38
Dudaksızlar 38
Fırışkacılar 39
İstanbul 39
Yaşama Sevinci 40
Kibar Merhaba 41
İnsanlık Bahçesi 42
Dünyada Geçen Günler 42
Yergi 43
1 Numara 44
Çarleston 45
Yahniciler 45
Ayşuşe 46
Keşke 47
Kafalaklar 48
Eşref 49
Komik-i Şehir 50
Baş ve Ayak 51
Koltukbaz 52
Poetika 53
Ben Şiir Yazarım 54
Uçmak Uçmak 55
Okurlar 56
Kihkihname 57

Viva İstanbul Viva İzmir 58
Kuşname 59
Gül Bahçesi 60
Bir Hancı 60
Gulugulu 61
Söylevciler 62
Hindiciler 63
Sevdim Seni Ey İnsan 64

ŞİİR ÜSTÜNE
Şiirin İlkeleri'nden 65
Benim Şiirim 74
Şiirin Kıvamı 74

YAŞAMÖYKÜSÜ 77

YAPITLARI 78

Yayımlayan: Adam Yayıncılık ve Matbaacılık A.Ş.
Kapak: Ana Basım Sanayi A.Ş.
İç Baskı: Şefik Matbaası

Şiirlerinden seçmeler
Şiir üzerine düşünceleri
Yaşamı
Yapıtları

Salâh Birsel edebiyata 1937 yılında "Gündüz" dergisinde yayımlanan şiirleriyle girdi. Şiirleri öncelikle zekâya ve ince alaya yaslanan, yergi ağırlıklı yapıtlardır. Birsel'in şiir dilinde uyguladığı zorlamalar, alışılmışın dışında deyişler de bu yönünü vurgulamayı amaçlar. 1960 yılından sonra uzun denemelere ağırlık veren Salâh Birsel, günlük konuşma dilinin az bilinir sözcük ve deyimlerini, kendi yarattığı ilginç deyişleri ve şiirine egemen olan alaycı tavrı bol bol kullanarak ilgiyle okunan yazılar yazdı. "Salâh Bey Tarihi" adını verdiği bir dizi kitapta İstanbul kahvelerini, Beyoğlu ve Boğaziçi'nin sanat ve edebiyat ağırlıklı çevrelerini aynı hareketli dille anlattı. Benzersiz bir denemeci ve üslupçu olarak yaygın bir ün kazandı. Çağcıl şiirimizin bu büyük ustası 1990'larda büyük bir coşkuyla yeniden şiire döndü.

ISBN 975-418-444-5

9 789754 184440

adam 637